SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — **УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК**

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 175. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 13, 1991. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 13-го ВЕРЕСНЯ 1991 Ч. 175. РІК XCVIII.

ВИСТУПАЮТЬ ПРОТИ ТВОРЕННЯ ДЕРЖАВНИХ БЛЬОКІВ

Москва. — Газета „Ізвєстія" інформує у числі з 5-го вересня, покликаючись на джерело „Постфактуму" не залежного пресового агенства, що Народний Рух України розпрацював республіканську воєнну доктрину для України. Голова військової колегії Руху Віталій Чечило заявив: „Власні збройні сили незалежної України повинні бути побудовані на принципах розумної політики, професіоналізму і департизації. Наша держава не користуватиметься атомовою зброєю, не належатиме до жодних воєнних структур, а сама армія матиме виключно оборонний характер".

Згідно із цією заявою Чечила, — пише далі згадана газета, — з допомогою канадських спеціялістів встановлено, що чисельність української армії не перевищатиме 350,000 у мирний час. Її технічною основою будуть мобільні панцерні і летунські дивізії, які не розпоряджатимуть офензивною зброєю. Існує плян, що в кожній із 25-ти областей України будуть створені бригади республіканської гвардії на основі існуючих тепер частин і підрозділів військ міністерства внутрішніх справ. Серед них будуть різні спеціялізовані батальйони (інженерний, технічний, рятунковий тощо). Бригади національної гвардії візьмуть на себе львину частину функцій військових частин громадянської оборони.

Щоб не виникло непорозуміння, — заявив В. Чечило, — потрібний закон про розпущення, або виведення існуючих тепер совєтських військових частин в Україні, а в перехідному періоді Україна мусить співпрацювати з існуючими збройними силами, частина яких напевно включиться до національної армії України. Не повинен наступити вакуум на його думку в ділянці оборони і стратегії.

Якщо йдеться про нуклеарну зброю, велику частину, а може і всю, погодилася перебрати на себе Російська федерація.

Газета, а зглядно кореспондент В. Літовкін, який на тлі минулого з'їзду народних депутатів намагається з'ясувати відношення депутатів до творення окремих військових частин в незалежних республіках, підкреслює, що вони (депутати) ще сяк так погоджувались на розпад Союзу, але у принципі відкидали ідею творення окремих армій і покликання до життя окремих міністерств оборони у колишніх республіках СССР.

Якщо йдеться про прибалтійські країни, то існує загальна опінія, що совєтська армія повинна передати визнаним вже державам всі військові інсталяції і частину зброї за викуп, крім атомової, яка буде вивезена. Але розпад великої армії на 15 частин викликає тривогу в багатьох, — пише газета „Ізвєстія". Тривога існує не тільки на великій території колишнього Союзу, але також за кордоном. „Тут не потрібно горячкової поспішности, — пише газета, — а державної мудрости і далекозорости".

БУДИНОК ЦК КПУ ПЕРЕДАНО ВЕРХОВНІЙ РАДІ УКРАЇНИ

Київ (УНІАР, ПС УРП). — Тут у вівторок, 10-го вересня, на колишньому будинку ЦК КПУ з'явилася нова вивіска: „Постійні комісії Верховної Ради України".

Приміщення колишнього ЦК дозволяє мати окремі кабінети не лише всім народним депутатам, але й і їхнім помічникам.

Над будинком Верховної Ради України майорять два прапори: над самим куполом — національний синьо-жовтий, а на даху над сходами — червоно-синій.

Як уже повідомлялося, на склепінні будинку Верховної Ради український національний прапор з'явився в наслідок триразового голосування 4-го вересня, коли партократи виходили і створювали відсутність кворуму. Коли ж Л. Кравчук загрозив, що зрезигнує, депутати 265 голосами проголосували за підняття національного прапора над будинком парляменту України. Після того Л. Кравчук оголосив на всю Україну, що прапор буде піднято в годині 4-ій по полудні. Тисячі киян поспішно прибігнали до тих, хто уже був на майдані. З тривогою спостерігали люди як два полові вікна вовтузяться на куполі. Незабаром з'ясувалося, що вони прив'язали до червоно-лазурового прапора синьо-жовтий і так залишили обидва. Побачивши цю химеру, майдан вибухнув обуренням. Тисячі людей скандували: „Ганьба!", „Хунта!". Люди почали натискати на кордони міліції, намагаючись прорватися до будинку. Міліція тільки стримувала натиск. Депутати-демократи кинулися до Кравчука і заявили, що народ розгніваний такою наругою і не розійдеться, доки не буде знято прапор нечуваної „УРСР". Дмитро Павличко став у розчиненому вікні на другому поверсі і заспокоював людей. Кравчук оголосив по радіо, що „вийшло непорозуміння"...

Нарешті в годині 4-ій над куполом замайоріло українське знамено. Люди обіймалися, хрестилися, плакали з радости. Зринув гимн „Ще не вмерла Україна", потім співали „За Україну, за її волю...", „А ми тую славну Україну розвеселим". Стали підкидати вгору народних депутатів Левка Лук'яненка, Івана Зайця, Дмитра Павличка та інших. Донедавний політв'язень Анатолій Лупиніс надав слово видатному мистецеві Іванові Гончареві, який зазнав переслідувань за комуністичного панування. Він говорив крізь сльози. Виступив кандидат у Президенти України Левко Лук'яненко, народні депутати. Вони закликали людей іти на майдан Незалежности, де відбувся велелюдний мітинг. У годину радости не забули пом'янути усіх полеглих у боротьбі за незалежність України, зокрема, померлих саме цього дня, 4-го вересня 1984 року, Юрія Литвина та 4-го вересня 1985 року Василя Стуса.

На Хрещатику торжество і народні розваги тривали до пізнього вечора.

Московські комуністи активізуються

Москва. — 7—8-го вересня тут відбулося перше нелегальне засідання організаційного комітету для відновлення партії комуністів. Одна з запропонованих назв — Союз комуністів. До організаційного комітету не ввійшов ніхто з колишніх керівників організаційно-управлінських структур партії або Московського міського комітету КПСС.

Як повідомив один з учасників засідання, фактично заходи щодо створення організаційного комітету почалися ще 28-го серпня, коли деяким його майбутнім членам стало відомо про результати безпрецедентного голосування в Верховній Раді СССР про припинення діяльности КПСС на всій території країни.

В праці організаційного комітету взяли участь особи, які прибули з Москви, Санкт-Петербургу, інших міст Російської федерації, а також представники нині вже забороненої Комуністичної партії України.

Члени організаційного комітету „добре розуміють реальні труднощі, що стоять перед комуністами країни", які фактично поставлені, на їх думку, поза законом „антиконституційними діями влади", але повні оптимізму.

„Добре ще, — заявив один з учасників засідання, — що покищо проти комуністів не спрямовані КГБ та інші органи політичного розшуку. Але, думаю, що це не за горами. Ми не прагнемо відродити колишню КПСС, яка дискредитована остаточно політикою своїх керівників. Але виступаємо за якнайшвидшу легалізацію Комуністичної партії, що може стати дуже важливим фактором стабілізації суспільно-політичного життя країни".

У прийнятому зверненні до комуністів рекомендується почати на місцях заходи щодо створення „ініціятивних комітетів". Члени організаційного комітету пропонують своїм однодумцям не виходити з КПСС, оскільки справа про її долю „не вирішена", але вимагає пильної уваги, особливо „з боку юристів, прокуратур СССР і РСФСР, а також комітету конституційного нагляду Верховної Ради СССР".

М. ҐОРБАЧОВ ОБІЦЯЄ ВИВЕСТИ З КУБИ СВОЮ БРИҐАДУ І ПРИПИНИТИ ДОПОМОГУ

Москва. — Виступаючи на спільній пресовій конференції з державним секретарем ЗСА Джеймсом Бейкером, тимчасовий президент СССР Міхаїл Горбачов, задовольняючи вимогу Уряду президента Джорджа Буша повідомив, що Совєтський Союз має намір вивести незабаром свою бригаду з Куби, яка нараховує 11,000 вояків і старшин та обмежити до мінімуму совєтську допомогу для „острова свободи". Незабаром, заявив Горбачов, на Кубу поїде спеціяльна урядова комісія, завданням якої буде вести переговори з тамошнім диктатором Фіделем Кастро, людиною, яка не визнає жодних змін і не відступає від політики ленінізму та диктатури.

Заяву Горбачова прийняли у Вашінгтоні з великим одушевленням і назвали її ще одним кроком вперед до відновлення повної політичної і економічної співпраці ЗСА з совєтськими диктаторами хоч президент Дж. Буш, Дж. Бейкер і їхні дорадники знають, що покищо нічого не змінилося в СССР, існують ці самі державні структури, та сама імперіялістична політика, немає ознак на зменшення найбільшої у світі армії на яку імперія витрачає 25 відсотків свого національного приходу, нічого не змінилося на відтинку економіки тощо.

Совєтське пресове агентство ТАСС повідомило, що президент СССР має намір тільки „змодернізувати" своє відношення до Куби у світлі перемін, які наступили в самому Совєтському Союзі й інших країнах світу. Москва нібито має намір припинити допомогу Кубі, яка донедавна становила п'ять більйонів долярів річно, а тепер, у зв'язку з економічною кризою в імперії, допомогу зменшено на 35 відсотків, тобто до 3,5 біл. долярів.

Дж. Бейкер зі своєї сторони високо оцінив рішення СССР у справі виведення з Куби вишкільної бригади і назвав його „розумним державним кроком".

Речники Державного департаменту у четвер, 12-го вересня, заявили, що згідно з їхніми даними на Кубі, віддаленій від Маямі на 90 миль, перебуває тепер від 6,800 до 7,100 вояків совєтської армії і цивільних спеціялістів, зокрема кагебістів, 2,000 розвідчиків, які займалися вишколом кубинців, 1,200 старшин вищої ранги, яких на Кубі вважали дорадниками та інший персонал. Дещо більшу кількість вояків подає Міжнародний інститут для стратегічних студій в Лондоні, але найменше ТАСС. У совєтському повідомленні говориться тільки про 3,000 вояків.

Згідно з повідомленнями інших пресових агентств Ф. Кастро розпочав вже переговори з Іраком, Китайською Народною Республікою, В'єтнамом та деякими арабськими країнами у справі взаємної торгівлі й допомоги, щоб збалянсувати відсутність совєтської грошової допомоги й допомоги товарами.

Дж. Бейкер довідався також від президента Російської федерації Бориса Єльцина, що СССР поспішно шукає розв'язки питання звороту Курильських островів Японії. Для відбудови російської імперії потрібно нових більйонів долярів, модерної технології, закордонних інвестицій, а без Японії ледве чи можна це осягнути, — кажуть спостерігачі.

Виглядає, що ЗСА стоять перед розв'язкою проблеми Куби і комуністичного режиму на острові, але покищо не відомо, якими способами Адміністрація Дж. Буша захоче приспішити цю справу розв'язку в західній гемісфері. Між Урядом і Конгресом існують в кожному разі великі різниці в поглядах на цю справу, — кажуть політичні аналітики.

Консулят влаштував прийняття для В. Чорновола

Київ (УНВІС). — Тут 10-го вересня генеральний консул Чеської і Словацької Федеративної Республіки влаштував прийняття для голови Львівської Обласної Ради, народного депутата України, члена Народної Ради, претендента на президента України Вячеслава Чорновола. Генеральний консул привітав Чорновола з висуненням його кандидатом у претенденти на президентський пост.

Під час невимушеної розмови відбувся обмін оцінками політичної ситуації в Україні та Чехії і Словаччині. Обговорювалися також питання економічного співробітництва між Галичиною і сусідньою державою.

Л. Лук'яненко зустрічався з громадянами Кривого Рогу

Кривий Ріг (ПС УРП). — Левко Лук'яненко 6-го вересня прибув до Кривого Рогу. В аеропорті хлібом і сіллю та квітами за українською традицією його зустріла делеґація членів УРП, Руху та громада місцевих жителів. Л. Лук'яненко звернувся до зустрічаючих з привітальною промовою. В імені місцевих організацій Української Республіканської Партії та Руху гостя привітала поетеса Валентина Максимець. На честь прибуття Л. Лук'яненка був піднятий синьо-жовтий стяг над летовищем Кривого Рогу. Потім Л. Лук'яненко відвідав гірничо-збагачувальний комбінат, де зустрівся зі студентами та викладачами. Після цього Л. Лук'яненко провів дві зустрічі з гірниками шахт рудника „Першотравневий" в годині 6-ій вечора відбулась четверта зустріч — з місцевим населенням у будинку культури рудника „Першотравневий". Всі зустрічі проходили в дружній, діловій атмосфері. Криворіжці щиро вітали гостя і висловлювали бажання віддати за нього свої голоси на президентських виборах і висловили надію бачити на пості президента України саме Л. Лук'яненка.

Левко Лук'янеко, 7-го вересня зранку, за попереднім телефонічним домовленням, повинен був зустрітися з представниками Криворізької Міськради. О 9-ій год. ранку, біля вхідних дверей міськвиконкому, де повинна була відбутися зустріч, Л. Лук'яненка зустріли працівники міліції і не пустили до приміщення. Ніяких пояснень зі сторони місцевої влади так і не було. Після цього Л. Лук'яненка тепло зустріли криворіжці на мітингу. Потім відбулася друга зустріч з жителями Кривого Рогу біля стадіону „Металург". Зустрічі проходили в теплій, доброзичливій атмосфері. Л. Лук'яненко відповідав на запитання людей, розповів про своє бачення майбутнього України. Щиро і душевно привітала гостя криворізька поетеса В. Максимець, яка наприкінці прочитала свій вірш „Зіркам народу". Присутні на зустрічах вирішили віддати Л. Лук'яненкові свої голоси на виборах президента України.

Москва готова продати японцям їхні острови

Москва. — Кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" в Москві Франсис Клайнс інформує у числі з 11-го вересня, що Москва готова тепер продати японцям за велику суму їхні власні острови, захоплені комуно-московськими імперіялістами фактично вже по закінченні Другої світової війни.

Курильські острови, на яких кремлівські диктатори розбудували стратегічні офензивні бази на Далекому Сході, були і залишаються далі причиною непорозуміння між Москвою і Токіо. Японія домагається звороту своїх островів дипломатичним шляхом і у безпосередніх переговорах з теперішнім тимчасовим президентом СССР Міхаїлом Горбачовим — рівночасно вдержує з московською імперією холодні зв'язки без уділення більшої економічної допомоги для СССР, навіть під теперішню пору великих економічних труднощів.

Економіка і привернення менш-більш нормального господарського стану та забезпечення населення товарами першої потреби є передумовою дальшого існування імперії взагалі і це знають розумніші совєтські політики, які дораджують М. Горбачову віддати японцям їхні острови за масивну економічну допомогу і більйонові кредити, що у спілці з економічною допомогою ЗСА, Канади, Австралії і європейської спільноти, допомогло б не тільки врятувати СССР від цілковитого економічного і політичного краху, але могло б зберегти обкраяну московську імперію вкупі.

Прихильником цієї теорії є молодий вчений, економіст Гарвардської школи, а тепер заступник голови совєтської державної економічної ради, яка постала після путчу, розв'язання Комуністичної партії і з'їзду народних депутатів, проголошення багатьма республіками державної самостійности, Григорій А. Явлінський. Він заявив західнім кореспондентам, що Курильські острови дійсно були захоплені Червоною армією на передодні капітуляції, вони належать Японії, згідно з договором підписаним в 1855 році і їх треба віддати японцям. „Пошануванням цього договору ми не тільки віддячимо пошану в демократичному світі, але здобудемо прихильність Японії, яка під теперішню пору є спроможна подати нам значну економічну допомогу", — заявив Явлінський у написаній відповіді на запитання японського пресового агенства „Киодо".

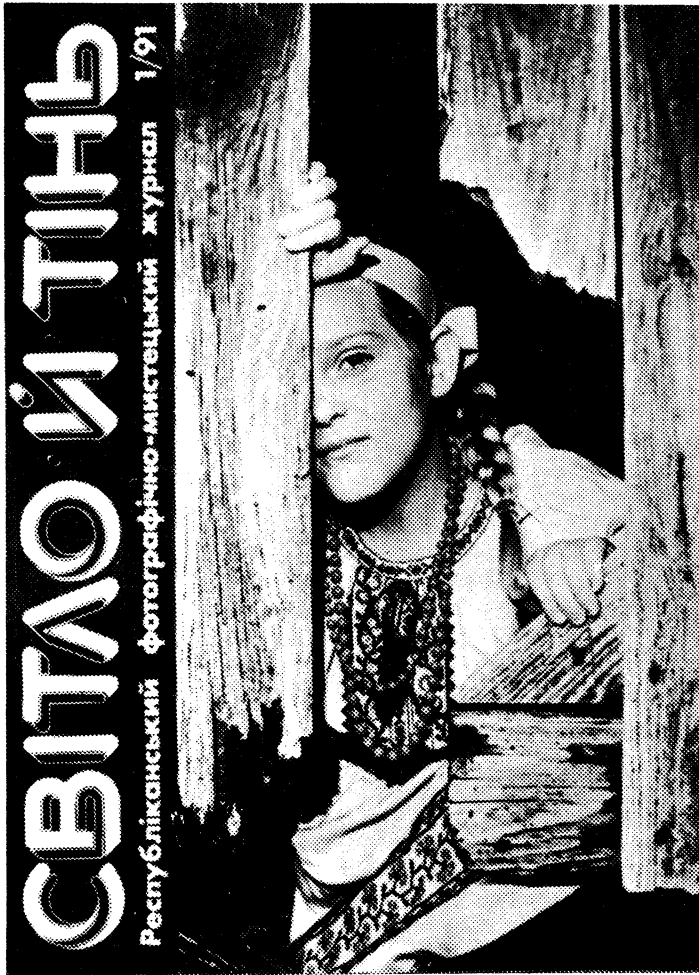
Заява Явлінського одинока до теперішнього часу, яка гостро суперечить дотеперішній совєтській політиці і вона, в нормальних обставинах, могла б значно допомогти Москві економічно і при переході її економіки до системи вільного ринку. В совєтській ієрархії, як виглядає, є мало реалістів типу Явлінського. Ще добре не застигло чорнило на заяві-відповіді, як інший совєтський речник, прихильник політики Бориса Єльцина заявив, що Явлінський тільки висловив свою власну думку. Як відомо, Б. Єльцин заявив кореспондентові агенства „Інтерфакс", що Курильські острови не були, і не будуть предметом торгів. Після цього можна навіть сподіватися відсунення Явлінського від політики і державної економіки, бо такі випадки це часті явища серед російських великодержавників, кажуть політичні спостерігачі.

Появилося перше число відновленого журналу „Світло й Тінь"

Джерзі Сіті, Н.Дж. (О. К.). — До Північної Америки дісталося ще одне нове мистецьке видання з України — журнал „Світло й Тінь" під редакцією мистецького фотографа Василя Пилип'юка. Перше число визначається такою фотографічною красою, що не уступає в нічому подібним журналам Заходу так технічно, як і змістом.

Як пише головний редактор у вступному слові, цей журнал це відновлення першого українського фотографічного журналу, що виходив у Львові під цією самою назвою в роках 1933 до 1939, під редакцією Степана Щурата, сина відомого літературознавця і педагога Василя Щурата.

Продовжуючи славну традицію С. Щурата, В. Пилип'юк створив справжній фотографічний клейнод із кольоровими та чорнобілими світлинами на добірному папері та у знаменитому технічному виконанні та ще й до того із цікавим журналістичним матеріялом: там і репортаж Дмитра Герасимчука про редактора давнього журналу „Світло й Тінь" С. Щурата, стаття Володимира Яворівського про майстра фотографії Романа Барана, цікаве інтерв'ю з фотографом-мистецем із ЗСА Танею Михайлишин-Д'Авіньйон, фотографічний репортаж головного редактора журналу із подорожі по Канаді, розповідь про одного із фундаторів першого журналу „Світло й Тінь" Романа Коваля із знаменитими світлинами, зворушливі великі світлини із останніх подій в Україні різних тамошніх фотографів та інше.

Обкладинка журналу „Світло й Тінь" з картиною молодої українки Надії. Фото Данила Мигаля

В журналі також є фотогумор, технічні інформації про фотокамери, цікаві інші інформації, листа друзів-спонзорів і на задній обкладинці мистецька фото реклама фірми „Електрон", що є спонзором журналу.

Подано також короткий огляд змісту першого числа в німецькій, англійській і російській мовах. Журнал можна передплачувати із ЗСА за 25 дол. річно.

УМІ В НЮАРКУ

Нюарк-Ірвінґтон, Н. Дж. — Український Музичний Інститут Америки, Відділ Нюарку-Ірвінґтону, в понеділок, 9-го вересня, почав новий навчальний рік 1991-92. Предмети навчання: фортепіяно, скрипка, спів, бандура та акордеон.

РОКОВИНИ СУМ

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Тут у суботу, 5-го жовтня, в Українському Народному Домі відбудеться бенкет та забава з нагоди відзначення 40-ліття осередку СУМ ім. Лесі Українки в Джерзі Сіті. Гратиме оркестра з Торонто „Нове покоління". Початок бенкету о год. 6-ій вечора, забави — о год. 9-ій вечора. Адреса: 90-96 Фліт вул. У справі замовлень слід телефонувати вечорами на число (201) 433-2793.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖОРДЖ БУШ зустрівся з сенаторами, які сприяють політиці фінансової та іншої підтримки Ізраїля та апелював до них, щоби підтримали його у вимозі затримати до січня гарантію по 10-більйоновій позичці на видатки пов'язані з іміграцією совєтських жидів. Сенатори обіцяли Президентові тільки двотижневу затримку. Одначе Президент у своєму листі до провідників Конгресу без зайвого політикування каже, що коли Конгрес не схвалить його прохання, то конференція про замирення на Близькому Сході втратить одного із головних представників у переговорах — або Ізраїль, або арабів.

У ВАШІНҐТОНІ ПРОЙШОВ перший день переслухань судді Кларенса Томаса, якого президент Джордж Буш номінував на місце Тиргуда Маршалла до Верховного Суду ЗСА. Аналітики твердять, що це дуже важливий день, бо перше враження людини, яка, в переносному значенні, може в майбутньому змінити законні напрямні цілої країни, в пам'яті глядачів залишає позитивну або негативну картину. Суддя К. Томас майже на самому початку переслухань заявив, що вірить в конституційне право приватности кожного громадянина, одначе відмовився входити в дискусію на тему абортів. Зі сторони сенатської Комісії для справ судівництва також можна було завважити, що її члени не зупиняться на його біографії, а деякі сенатори відкрито заявляли, що будуть ставити йому питання причетні до його попередніх виступів і рішень.

У СВІТІ

КЕРІВНИКИ КУРДСЬКИХ племен, які колись постачали новобранців для воєнних формувань Саддама Гуссейна, тепер об'єднуються для боротьби з ним. В Калакіні відбулася зустріч тридцяти провідників курдських племен, які вирішили об'єднатися в рамках нової організації — Товариства курдських племен. Певна річ, це вплине на балянс сил у північних районах Іраку.

НА БРЮССЕЛЬСЬКИХ ПЕРЕГОВОРАХ делегацій країн Спільного ринку щодо надання Польщі, Чехо-Словаччині і Мадярщині статусу асоційованих членів Європейської економічної спільноти (ЕЕС) Портуґалія і Франція виступили проти скасування тарифів на експорт товарів зі Східньої Европи в Західню. Чеська газета „Людове Новіни", коментуючи невдалі переговори, пише, що „час гарних і дешевих жестів для західних політиків минув, але вони не хочуть від них відмовлятися". Однак експерти вважають причини більш поважними. Статус асоційованих членів спростив би процедуру одержання віз для громадян східньоєвропейських країн, тим часом Західня Европа побоюється припливу з цих країн дешевої робочої сили.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to "Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Зариси нового ладу на Сході Европи

З'їзд народних депутатів, найвища законодатна установа в Совєтському Союзі ери Міхаїла Горбачова, зібрався на наради 2-го вересня 1991 року, коли в Америці святковано День Праці. Ситуація була зовсім інша, як ледве кілька днів тому, коли радила Верховна Рада. Хоч між отими „народними депутатами" були ще комуністи, які не вирекли Маркса і Леніна, проте Компартія перестала бути стрижнем державної системи і державного апарату. КҐБ залишився, але перестав бути „збройним опікуном" партії та її державної верхівки. Хоча путч сталіністів проти Ґорбачова провалився і Ґорбачов проводив і на надзвичайній сесії Верховної Ради, і на нарадах З'їзду народних депутатів, проте всі члени З'їзду знали й відчували, що Ґорбачов втратив дійсну владу і має слабшу політичну позицію від Бориса Єльцина. Учасники З'їзду, делеґати окремих національних республік мусіли відчувати, що це вони репрезентують справжню силу. І коли найважливішою справою З'їзду було з'ясувати правно-державний статус Союзу після того, як 12 союзних членських республік проголосили бажання вийти зі Союзу, — у першому дні нарад З'їзду панував там повний хаос. Того самого дня, о 9-ій годині вечора мали передавати через телевізійні станції Сі-Ен-Ен і Ей-Бі-Сі інтерв'ю Пітера Дженнінґса з Ґорбачовим і Єльциним. Однак вони просили його відкласти до середи, щоб прояснилася ситуація...

Ґорбачов, як і президент Буш, прагнуть зберегти Союз на давній базі „союзного договору". Як виявилося вже у першому дні нарад З'їзду — існують тільки дві справи, в яких може прийти до зговорення між усамостійненими республіками і центром, що його тепер репрезентують колективно Ґорбачов і Єльцин: товарообмін і охорона атомової зброї. Ґорбачов хотів би зберегти за центральною владою Союзу закордонну політику і союзову армію. Знаємо з настроїв Верховної Ради України, що вона на такий „компроміс" не піде. Але проблема економіки примушує шукати запевнення, що кожна усамостійнена республіка розпоряджуватиме не тільки власними сільсько-господарськими плодами, речовинами й промисловими виробами, але й тими предметами, без яких не всилі обійтись, як ось нафта, бавовна, мідь і т. п.

Найбільшою турботою Заходу, зорганізованого у військово-політичному бльоці НАТО, є непевність, хто матиме контролю над могутньою атомовою зброєю СССР. Щоб перевірити це і дістати авторитетну інформацію — приїздив до Москви британський прем'єр Джан Мейджор — перший західній лідер після драматичних подій з невдачним державним переворотом та його безпосередніми наслідками. Горбачов дістав нагороду Нобеля за закінчення холодної війни і згоду на демократизацію шости сателітних країн. Факт існування цієї льояльности Буша супроти Ґорбачова, яка не одного з нас дивує і хвилює. У політиці нема і сантиментів, але у політиці, як і в торгівлі, величезну ролю грає довір'я. Не тільки Джордж Буш, але й Джан Мейджор, Франсуа Міттеран, Гельмут Коль і вся Европейська спільнота мають довір'я до Горбачова, як сторожа атомової зброї. І поки ця справа не буде остаточно з'ясована й закріплена — становище лідерів Заходу до Союзу й Ґорбачова буде таке, як дотепер.

Загал наших земляків не бере під увагу таких проблем. Але на нараді Верховної Ради України у Києві з делеґатами з Москви про це говорено. У понеділок, 2-го вересня, президент Буш проголосив офіційне визнання трьох балтійських держав. На запит одного журналіста: „Яке ваше відношення до інших республік?" — Буш відповів: „Кожну з них розглядатиму зокрема". Це була добра відповідь. Джордж Буш не знає історії України і як вона втратила свою державність. Але він є реалістом. Якщо український народ затвердить рішення Верховної Ради про державну незалежність України і якщо виявить здатність у формуванні державного апарату та вміння ладнати з сусідами, віримо, що й Україна отримає це визнання, що його дістали прибалтійські країни.

Василь Сокіл

СВІТЛО НОВОЇ ДОБИ

Україна — самостійна! Ця неймовірно радісна вістка схвилювала всіх нас до глибини сердець. Завершилися віковічні прагнення нашого народу! Здійснилось те, що уявлялося далеко майбутнім. І що вражаюче: довгождане, з таким трудом виборюване, здійснилось блискавично! Вчора це здавалося майже неможливим. Сьогодні — це жива, дійова реальність.

Вчора консервативна більшість українського парляменту придушувала в зародку найменші прагнення до самостійности. Сьогодні буквально всі депутати проголосили: „Віднині Україна стає самостійною, демократичною, незалежною, рівною серед усіх держав світу державою". Урочисті слова 14-го Універсалу Центральної ради проголошені навіки!

В історії людства трапляються щасливі випадки, коли поява регресивних сил активізує прогрес. Не приведи, Господи, військово-комуністичний заколот привів би до диктатури, яка знищила б паростки демократії. На превелике щастя, злочинну змову придушила могутність народів, породжена ідеями революційних реформ.

Перемога надала прогресивним силам нового поштовху до справжнього прискорення процесу побудови демократичного ладу. Контрреволюційна змова проекзаменувала всіх і прояснила хто є хто. Досі мовилося про якісь неозначені „антиперебудовні сили", які, бачте, шкодять перебудові і справа і зліва. Сьогодні цілком чітко і беззаперечно названі імена цих сил: Комуністична партія і керовані нею армія, КҐБ і внутрішні війська.

Народи ясно переконуються, хто ворог. І проти кого необхідно спрямувати свою потугу, щоб відстояти свободу, незалежність, людську гідність.

На превеликий жаль, інерція минулого багатьох дезорієнтувала в оцінці суті злодійської змови сталінської банди. Чимало перелякались такої змови інші догідливо прилучилися до неї, тим часом як натхненники реакційної акції причаїлися в загрозливому мовчанні. Мовляв, почекаємо, чим усе скінчиться.

Росія Єльцина в одну мить мобілізувалася на рішучий опір. Вперше в історії вона, ставши рятівницею здобутків ґорбачовської перебудови, захистила інші народи від нового поневолення. Гірко, якщо не сказати злочинно, жодна з поневолених республік не зважилася негайно підтримати цю силу своєї ж оборони. Парляменти трьох середньоазіятських республік (не називатиму їх навіть) заявили прихильність до змовників. А інші, в тому числі, й нещасна сторостерзана Україна (в особі теперішніх провідників) три дні ганебно мовчала....

Хвала справді національно свідомим силам України, які відразу мобілізувалися і рішуче засудили контреволюційний переворот. Поки в ЦК партії та у Верховній Раді тривала загрозлива мовчанка, керівники Руху, УРП та інших політичних угруповань, зібравшись у приміщенні спілки письменників, яка віднині заслужила на звання штабу рятування України, єдині в республіці рішуче засудили заколот.

Однак, почекаймо з остаточними підрахунками. Український парлямент слідом за Латвією та Естонією щойно з нечуваною одностайністю проголосував за самостійність! І навіть „дозволив" внести в залю Верховної Ради жовто-блакитний прапор!

Для Гуренка це, мабуть, заявка на помилування?. Мовляв, ми з вами, з перебудовними силами, з демократичними партіями, з народом, який ми так любимо, — не карайте нас...

Кара мусить прийти. Ворог, злочинець стоїть на лаві підсудних. І заслуговує на якнайсуровіше покарання за злочини перед народом. Але суд народу не може обмежитися покаранням вісімки конкретних керівників та учасників змови. Сотні генералів розжалують у солдати, партійних вождів пошлють на кукурудзу та буряки, дрібніших партійних злочинців кинуть на

(Закінчення на стор. 4)

Галина Смалюх

Втікають жолуді

І ніхто не знав, так легко і до смішного просто закінчувалося літо. Довго так чекаєш на нього, а воно, мов зірниця в небі, минуло й нема.

Найперше, це стерпла крапелька ранішнього дощу довго таку висіла на налитій життя, гілці семереки, білки-збиточники, не маючи ні крапелиночки терпіння, теребили швидкісними лапками перестиглі жолуді. Здавалося, якась невидима небесна сила послала на землю жолудевий дощ. Ті пустунки так вміло вибирались на дерево, облюбовували собі найгірший достиглий жолудь, швидко облуплювали його двома передніми зубками — гризунами, оглядали зі всіх усюд: „Чи ж вміло обгризено?", а потім лише влучний помах кудлатої лапки і вже ніби й не жив на світі красень-жолудь, мов би й не існувало його ніколи. А коли так полуденкує на раз ціле товариство білочок, то про спокій не варто й говорити.

Пам'ятаєш, приходять до людей навесні білі вишневі заметілі, а восени — дубово-жолудеві. А потім під ногами горішково- масажний килимок. Лоскоче так, коли найменший пальчик ненароком наступає на жолудь...

І поволі стікає літо.
Як крапля ота чисто-незаймана.
Як самий спокій.

Сум, перемішаний з радістю, з болем за тим, що відходить, а до наступного таке болючо-довге чекання.

Мимоволі білою заздрістю заздриш білочкам. Подумати лишень — куценьке, маленьке, але ні хвильочки спокою, ні миті, все життя в праці.

Хто дбає — той має.
От люди би так.

Варто повчитись досвіду в праці в братів наших менших.

А за жолудями й росою дійсно зникає літо. Збезвіщується десь в перегрітих сонцем гарячих південних степах. І сонце, велике таке, розпечене, багряно — червоних кольорів легко так скочується за розкішний кам'яний будинок.

Може там знайде воно своє щастя?

Може, знайде?

Дай йому, Боже, поможи бідному, зігрій холодного, будь ласкавим з сумним.

Саме в тому вся бутність і суть життя.

І ми в тому з вами.

Просто зупинись і послухай тишу. Навчіться слухати її. Вона — симфонія всіх мелодій, радостей твоїх і жалів.

Вона легко тиша.
Вона важко тиша.
Вона просто тиша.
Давай, загубимось
з тобою в ній.

Петро Часто

ДНІ ПУТЧУ: ЗВ'ЯЗОК МІЖ МОСКВОЮ І ЛЬВОВОМ

Якщо комунізм, як переконують нас невиправні совєтські марксисти-ленінці, має у собі якусь вартість, хоч на макове зерня, то чому він гине разом з останньою імперією? Вже після поразки московського заколоту Ґорбачов, мов нічого не сталося, обіцяв, що партія „рішуче очистить ся від реакціонерів і позбудеться помилок". Чому ж не очистилася і не позбулася? Тому що це абсурдно. Не може партія реакціонерів очиститися від реакціонерів.

І помилятися вони не могли. Лукавлять „останні могікани" Гесс Голл, Жорж Марше, тричі лукавить Ґорбачов, впевняючи нас у тім, що комунізм, бувши нібито „привабливою ідеєю", допустився окремих помилок. Комунізм — суцільний злочин і нічим іншим на практиці бути не може.

„Не „привабливу ідею" вони захищали. Нещасних у своїй сліпоті ідеалістів залишімо поза аналізою. Але сотні тисяч партійних функціонерів були з'єднані між собою і співділяли в такий спосіб, щоб ґарантувати російській імперії вічність.

У зв'язку з поразкою московського путчу голими королями постали перед нами компартійні вожді і вождики в Україні. До кінця відкрилася їх роля прислужників російського імперіялізму і шовінізму, роля „московського сміття". Москва купила їх привілеями і довірила батога, а за це довір'я вони платили ненавистю до рідного народу.

Дуже цікаво було дізнатися, як вели себе під час путчу комуністи в Галичині, зокрема у Львові. Цим бастіоном українського патріотизму шовіністи заопікувалися особливо ревно, партійна і каґебівська верхівка складалася тут з прямих ставленників Москви. Як от Віктор Добрик, один з численної брежнєвсько-щербицьківської партійної мафії. Успішно керуючи „застоєм", вони були певні, що їм вдасться так само просто покерувати „перебудовою". Але тут здійнялася хвиля Народного Руху і партія змушена була нашвидкоруч висувати в лідери менш прямолінійних, більш хитрих відступників-україножерів, здатних хутенько засвоїти нову суспільну термінологію.

Першою заявою Вячеслава Секретарюка, нового партійного провідника Львівської области, було: „Даю слово, що через півроку Народний Рух занепаде і втратить будь-яке значення". Тим часом Рух, об'єднавши демократів і антикомуністів усіх можливих плятформ, не тільки не занепав, але переміг у перших вільних, властиво, дещо вільніших, виборах до Обласної Ради. Голова Ради Вячеслав Чорновіл, вчорашній дисидент і довголітній в'язень, у згоді зі своїм гуманістичним світоглядом й особливо зі своєю людяною вдачею, проголосив співпрацю з комуністами. Пішла ця Чорноволова шляхетність їм на користь? Змінила їх? Наблизила до людей? Прилучила до процесу національного відродження? Ні, вони зоставалися собою.

Київська газета „Культура і Життя" в числі з 31-го серпня вмістила копії таємних документів, вилучених у Львівському обкомі партії після краху московських реваншистів.

У шифрограмі, датованій днем 19-го серпня, московські партійні чини вимагають від партійних чиновників Львова: „Вжийте заходів з метою широкої участи комуністів у сприянні Державному комітетові вийняткового стану в СССР. Секретаріят ЦК КПСС".

Наступного дня, 20-го серпня, ЦК КПСС жадає від Львівського обкому інформації про заходи, вжиті у Львові задля „наведення порядку і дисципліни". На документі секретар обкому Андрій Сітарчук поставив свою резолюцію: „Організуйте виконання".

Відтак директивний документ надходить від ЦК Компартії України: з вимогою „задушити екстремістські настрої" і заборонити „будь-які демонстрації, мітинґи і маніфестації".

Далі йде адресований ЦК КПСС і ЦК Компартії України звіт Львівського обкому партії „Про політичну ситуацію у Львівській області у зв'язку із введенням в країні вийняткового стану", в якому львівські слуги доносять московським господарям, що „так званий Комітет громадянської Львівщини, в який входять усі громадські організації і об'єднання антисоціялістичного і антикомуністичного напрямку (очолює голова обласної Ради В. Чорновіл)... засудив введення вийняткового стану". Цей документ цікавий тим, що закінчується ось такою припискою-сиґналом: „19-го серпня 1991 року. В. Чорновіл вдома". Очевидно, вже не довго він мав бути вдома.

Останній документ — вже післяпутчівський. Перший секретар Львівського обкому В. Секретарюк звертається просто до Ґорбачова: „Я переконаний, що без Вашої безпосередньої підтримки зберегти нині діючі партійні структури на Львівщині, Тернопільщині, Івано-Франківщині буде практично неможливо". Типово комуністичне блюзнірство: позавчора вони прилюдно звинувачували Ґорбачова у розвалі партії й дорогої для їх мертвих сердець совєтської імперії, вчора вітали усунення від влади Ґорбачова, а нині просять того ж Ґорбачова захистити їх від справедливого гніву народу.

І все ж, мабуть, це не тільки блюзнірство. Мабуть, вони знають, що Ґорбачов був з ними, а не з народом. Саме Ґорбачов називав най свідоміші, найавторитетніші політичні сили Західньої України „так званими демократами" і без кінця повторював лисячий ленінський „привіт галицьким комуністам".

Компартійний Львів був таким же кублом отруйних змій, як і компартійна Москва. Тепер стало також відомо, що за тиждень до перевороту Львівщину відвідав міністер оборони маршал Язов, а в перший день путчу В. Секретарюк відвідав Москву і зустрічався з міністром Пуґо, тим самим Пуґо, якому не вдалося стати вбивцею мільйонів і тому він мусив зробитися самовбивцею.

Навіть заборона Компартії ще не є сьогодні надійною ґарантією від цього зла, тому не квапмося огoлошувати його минулим часом. Будьмо пильні і тоді ми побачимо, що зло совєтського комунізму, нібито зійшовши зі сцени, чомусь проминає двері з написом „Вихід". Боком, тихцем, намагаючись не звертати на себе уваги, воно затримується в ґардеробі і пробує похапцем переодягнутися, підфарбуватися, зробити „гарні очі". Тільки мета його залишиться все тією ж, і чорна душа його, як у казці про Кощія безсмертного, згине лише коли остаточно і навіки віків трісне затхле імперське яйце.

Ганна Черінь

Рання осінь

Відпливає на вітрилах літо
У незнані мандри, в далечінь...
Ще медовий келех не допито,
А вже смутку осідає тінь.

Ще пташки щебечуть на все поле,
Бо зима далеко — не біда...
Осінь розглядається навколо,
Свіжа і принадно молода.

Мов достиглі яблука-циганки,
На щоках рум'янець аж горить.
Сонце їй дарує світлі ранки,
Небе стеле лагідну блакить.

Підібравши кольори до настрою,
До своїх смаків і побажань,
Я розквітнути хотіла б айстрою
В золоту, налиту сонцем рань.

Юрій Стефанівський
Львів

СОРОЧКА

Цю історію розповіла мені одна старенька галичанка, мати мого товариша Ігоря.

У 1947 році, через три місяці після весілля, НКВД арештував її чоловіка. Його тримали під слідством у Дрогобицькій тюрмі, де під керівництвом героя Совєтського Союзу, колишнього партизана, а тоді начальника НКВД Дрогобицької области Сабурова катували і знищували тисячі наших земляків. Ігор народився, коли тато був у тюрмі, а коли йому сповнилося три тижні, їх з мамою арештували і без суду відправили на заслання. Молода мати встигла взяти лише дитячу перинку, образ Божої матері, яким її батько благословив на шлюб, та вишиту шлюбну сорочку чоловіка. Везли їх до Уралу понад місяць. Товарні вагони не опалювали, в дорозі, їсти майже не давали. Діти помирали, а їх тільця охорона викидала через отвори в підлогах вагонів, що служили замість туалетів.

На одній із невеличких станцій за Волгою поїзд зупинився, несподівано відчинилися двері вагона. На пероні стояли люди, Анна, в якої від недоїдання пропало молоко, з плачем простягнула до них напівживу дитину і закричала: „Люди! Візьміть мого сина, він вмирає з голоду. Я хочу, щоб хоч він вижив!". Біля дверей вагона стояла жінка із змарнілим обличчям, до її ніг тулилося двоє маленьких худеньких — лише очі світилися — діточок. Старше з них обережно, як найцінніший скарб, тримало цеглину чорного хліба. Жінка забрала буханець з рук своєї голодної дитини і віддала Анні: „Їж. Молоко прибуде. Сина мусиш виховати сама".

Двері вагона зачинилися, і Анна ледве встигла кинути вишиванку — єдину матеріяльну цінність, яку мала. Поїзд рушив.

Невідомо, яким дивом, але Анна зуміла довезти немовля до Уралу живим. Там пішла по наймах до розмаїтих табірних начальників. Вона, горда галичанка, в себе вдома господиня, мусіла бути служницею, аби виростити сина і допомогти чоловікові, який на той час був у таборі.

Ігор вижив єдиний із сотень дітей, що їхали в поїзді, — таку силу мала материнська любов.

У 1957 році повернулася Анна з чоловіком, який відбув десять років таборів, та сином Ігорем у своє село. Рідної хати їм не повернули — там мешкав присланий зі сходу колгоспний керівник, але через три роки все ж прописали. Тулилися у родичів, винаймали куток у чужих людей, а у вісімдесят сьомому році в'їхали у новий світлий будинок, який спорудили власними силами. Ігор виріс порядною людиною, закінчив технікум, одружився, і тепер Анна має двох онуків. Два роки тому, чекаючи у Миколаєві на свій автобус, Анна відчула, що за нею назирцем ходить якась старенька жінка. Слідом за Анною вона ввійшла в автобус, сіла біля неї і запитала: „Чи ви мене пам'ятаєте?". Анна відповіла: „Я вас перший раз бачу". „Не перший, а другий, — сказала жінка. — Чи пам'ятаєте ніч в грудні сорок сьомого року, невеличку станцію за Волгою, жінку з двома дітьми на пероні, яка кинула вам буханець хліба? Чи вижив ваш синочок? Шукаю вас вже тридцять років, хочу віддати сорочку, я її зберегла, привезла додому, до Стебника, вона зараз там".

...Анна закінчила розповідь, витерла сльози, принесла сорочку. Домоткане полотно пожовтілом барви ниток, якими був вишитий до геніяльности простий взір, зблякли, але мені, хоч бачив багато вишиванок з різних місцевостей України, він здався вершиною мистецтва. В цей час зайшов до кімнати господар, Федір. Спитав:

— Ганнусю, ти показала мою сорочку? Мене в неї вдягнуть в останню дорогу.

Він підійшов до дружини. Вони стояли поруч, сиві, пригнуті роками, але не зігнуті морально, не зламані, бо незламані, прості, чесні. Я дивився на них і думав: Боже, чи є на світі кращі люди, ніж наші? Чи впаде колись Твоя кара на голови тих, хто приніс нам горе, смерть, кров і сльози? Будь справедливим, Боже...

(Передрук із львівської газети „За Вільну Україну", з 25-го травня 1991 року.) — Ред.

Лист зі Львова

Дорогі наші:

Сьогодні неділя, другий день нашої Самостійности. Люди не здають собі справи, що сталося. Трудно нам це зрозуміти і допустити до серця. То відбулося вчора о год. 5:59. Всі сиділи при телевізорах, було велике напруження, все йшло дуже важко. Наші депутати і політики віддали максимум сил, уміння, витримки, розуму. Тяжко було дивитись на їх боротьбу. Ми при телевізорах дістали підвищений тиск крови, серцеві приступи, здеревіння рук і ніг. А що з ними там діялося, то це не дасться висловити. І нарешті сталося. Люди бояться тішитися, щоб не вректи. В церкві священики поздоровляють всіх, співали Многая Літа українському народові. А зараз має бути святковий мітинґ. Все що сталося, то єдина заслуга нашої проґресивної інтеліґенції. Вони поставили своє життя на карту цієї великої боротьби.

Якщо б заговір в Москві був вдалий, то вони були б все знищили, всіх постріляли. То чудо Боже. То Богові велика вдяка. Тепер виявляється що вони виготовляли велику кількість наручників-ланцюгів, готовили тюрми, вагони до вивозу, шпиталі для ранених. То все готовилось давно і тихо. Ґорбачов дуже їм довіряв і вони приспали його обережність. В перемозі демократії в дійсності велика заслуга Єльцина Він зробив героїчний вчинок, виступивши проти них. Був він сам у великій небезпеці. Вони дуже хотіли його знищити. То вже так Бог дав що він 20 хвилин скорше вийшов з дому і прийшов до Верховної Ради, яку вже охороняли москвичі. Довкола підтягнута була армія, але дехто з них почав переходити на бік Єльцина. В такий спосіб створилася надійніша охорона.

Наша Обласна Рада на чолі з В. Чорноволом, показала себе на висоті. В перший день Чорновіл вислав Єльцинові телеграму і заявив що Львівщина путчу не підтримує і їхнім законам не підкоряється. Так само зробила Київська Народна Рада, бо ціла Верховна Рада отягалася і вичікувала. Єльцин дякував за підтримку і сказав, що вони врятували честь і гонор України. Це все діялося в перший і другий день путчу і була велика небезпека. Ґорбачов відпочивав з родиною на Криму. Його оточили зі всіх сторін і вимагали від нього, щоби він визнав їхні дії законними. Дуже йому і родині грозили.

Єльцин герой для своїх, але ми мусимо бути обережні, бо трудно вірити в демократизм російського патріота.

Написала цілий лист про ці події, бо дуже тяжко про щось інше думати.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ПРОТЕСТИ республіканських і демократичних губернаторів стейтів, Уряд президента Джорджа Буша у вівторок, 10-го вересня, видав нові правила, які виелімінують можливість стейтів виманювати від федерального Уряду 3 до 5 біл. дол. річно на допомогу „Медікейд". Згідно з новими правилами, Уряд не буде більше платити стейтам ці гроші, що вони їх видали на „Медікейд", якщо в основному згадані фонди були здобуті від окремих жертводавців чи спеціяльними оподаткуваннями.

НЕДІЛЯ, 22-го ВЕРЕСНЯ, 1991 РОКУ — ВАШІНҐТОН — ЧИКАҐО — ЛОС АНДЖЕЛЕС ВСІ НА МАНІФЕСТАЦІЮ: „ТІЛЬКИ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ПРИНЕСЕ СВОБОДУ Й ДЕМОКРАТІЮ ДЛЯ УКРАЇНИ!"

УКРАЇНЦІ В БРАТІСЛАВІ

Автобус примчав на стацію, це „скок" тролейбусом, і я вже в центрі старого міста...

Старою Михальською брамою вступаю в історію Братіслави... Тою самою брамою ввійшов колись до старої Братіслави Григорій Сковорода. На елегантнім старім будинку пропам'ятна таблиця: тут виступав 6-літній Моцарт... Недалеко, на іншій колишній графській палаті, таблиця: тут виступав зі своїм першим концертом 11-літній Ліст, і тут почалася його головокружна кар'єра... Там був Гуммель, а там знов Бетговен... (В музею в Піштянах є лист, який Бетговен написав в Братіславі). В катедрі — домі св. Мартина коронувалися колись мадярські королі і на вершку вежі дому нема хреста, а є королівська корона... Старий університет, який бачив ще часи середньовіччя, чарівний барокковий будинок, в якому тепер надзвичайна збірка старих годинників... стара „жидівня" — дільниця, де колись жили і мали сотні малих крамничок жиди, війною зруйнована, з новими будинками. Ще один міст через Дунай, звисаючий, з високою вежею-ресторанном, а Дунай широкий та прудкий і наче кава, в якій трохи молока... А на нім великий туристичний корабель „Україна".

О 6-ій год. стрічаюся з 8-ми панями, активістками в Братіславі. Марія Ройко — голова „Драматичного гуртка ім. Т. Шевченка", Ольга Грицак — секретар клюбу гуртка, та інші члени гуртка.

Зустріч була в садочку панства Рибаків. Знаменито домашнє порічкове вино, запах спілих груш, спокій гірського роду, біля якого живуть п. Рибаки, легкий легіт літнього вечора, і зацікавлені нашою зустріччю комарі...

Говоримо про все. Братіславчанки цікавляться світом „поза" ними, СКВУ, СФУЖО, працею жіночих організацій у світі, в Канаді, в сусідній Польщі... Структурою і працею Конгресу Українців Канади. А крім того, журяться своїми проблемами. Надходить вересень, початок театрального сезону. Чи буде театральна група далі існувати? Буде кому в ній грати, співати? В останньому часі нераз „позичали" собі місцевих словаків, які зі захопленням брали участь в наших виставах. От Наталака Полтавка, світові прем'єри творів братів Шерегіїв — „Танго" й історичний „Золотий меч", лібретто яких написав Юрій Шерегій, а музику його брат Євген.

В останньому часі в танцювальній групі вже самі словаки... А було колись, що понад 150 студентів Братіславського Університету, українців та русинів, були членами клюбу та брали участь у виставах. Словацький уряд дає дуже малу, символічну платню чотирьом працівникам театру: режисерові, диригентові і т.д., але тільки тоді, якщо група заробить своїми виступами за рік 10,000 корон (щось 330 амер. дол.). Де їх заробити? Куди їхати? І з чим? Були в Празі, Свиднику, у Відні, в Мюнхені... А так їм хочеться вирватися ще далі, а головно в Україну. Що їм той рік — сезон принесе? (Якраз тепер появилася в нашій пресі дуже добра критика на виступ ансамблю в Мюнхені пера д-ра Б. Кузя).

Не меншою турботою є музей у Свиднику. Рішенням міністра культури словацької республіки „Музей української культури у Свиднику" переіменовано на „Краєзнавчий музей Свидник". Цікаве те, що в Свиднику в червні ц.р. відбулася Міжнародна українознавча конференція. На її закінчення, 15-го червня, було відкриття нової експозиції Музею української культури. Про цю подію із захопленням висловлювалися місцеві і закордонні учасники конференції. Кілька днів по відкритті виставки, саме, як музей відзначав своє 35-ліття, (і з того приводу вийшла пропам'ятна книга на 185 стор. з чорно-білими та кольоровими фотографіями), дирекція музею дістала листа від міністерства. Дата листа — ще квітень ц.р... І взагалі. Тепер музей має стати музеєм довкілля, а не специфічно української культури? І музеїні надбання, які не відносяться до довкілля, малі б ліквідуватися?... Чи словаки свідомо ведуть політику деукраїнізації, а чи десь хтось за тим стоїть і провадить справою в певний спосіб?... Пані братіславчанки просили, а головно пані Грицак, перша директорка музею, щоб діяспора реагувала на цей вчинок, пишучи листи, (не важливо, в якій мові), до міністра культури словацької республіки на руки міністра Ладіслава Снопка. (Адреса: Міністерство культури Словацької Республіки, Братіслава, вул. Суворова 16). Може голоси зі світу заговорять до сумління словаків?

Журяться пані і українською школою. Минулого року було 12 дітей. Скільки їх буде цього року? З чого їх будуть вчити? Чи діти вимітимуть говорити по українськи?

Багато питань ставили ми собі і пані розходилися з бажанням заснувати в Братіславі жіночий гурток — жіночу організацію, яка охоплювала б жінок Братіслави, а не тільки тих, що безпосередньо заангажовані в театральній групі, чи школі. Такий гурток міг би помагати, крім іншого, вже існуючим групам.

В неділю рано поспішаю до греко-католицької церкви Воздвиження Чесного Хреста. Служба Божа в старослав'янській мові. Апостол, евангеліє та проповідь у словацькій. Тяжко мені зрозуміти таку мовну комбінацію, бо інформували мене, що дев'ятка" є „наша", а о десятій є словацька Служба Божа. Сьогодні братіславаки працюють свого довголітнього пароха о. Андрія Федоронька. Він василіянин зі Східної Словаччини і владика Іван Гірка відзикає його по майже 20-літній праці у своїй парафії на схід, до монастиря. Приходить новий священик — словак... Отця Андрія працюють члени комітетів, і т.д. словацькою мовою... тільки пані Марія Ройко від церковного хору працює отця отця пароха українською... Дивно мені. Так близько до України і чи така денаціоналізація? — а чи знов деукраїнізація? Бо пригадалася мені недавна балачка в Братіславі. Запитали Владику Гірку, ким він себе почуває. Словаком, відповів. (Хоч його ім'я мало б тоді бути по словацьки Горка!). Розказують, що він робить цікаві „переміни" на Східній Словаччині. До українських сіл дає священиків словаків, а наших священиків переносить на словацькі парафії. Чому ж так і кому це на добро?

З церкви іду відвідати пані Анну Шерегій, вдову по знаному режисерові, акторові п'єс, акторові Юріеві Августинові. Заходжу до хати. Та сама, що колись. Ті самі полички, повні книг, архівів, нашої театральної історії. Лише його вже немає.

Телефон перебиває розмову. Наставте телевізію! Передача з Мадярщини, з Марія Поуч, (Mariy Pocz). Там чудотворна греко-католицька ікона, інформують мене. Сьогодні до неї проща. Маси прочан, греко-католицьких владик та гість з Риму, папа Іван Павло другий. Папа, так як завжди в таких випадках, говорить на багатьох мовах. Вітає греко-католиків мадярів, румунів, русинів... Чуємо: „З усього серця вітаю вірних, які прибули з України..." а по словацьки: „Поздравуєм Яна Гірку, прешовского біскупа..." Мукачівського владику Йона Семеді вітає русинською мовою (?!), і так і всіх інших.

Знову задумуюся. Це є греко-католики різних національностей. До якої міри греко-католицизм поширився від нас на сусідні народи, а до якої міри це століттями зденаціоналізовані українці?...

Ще виходжу в старому місті сходами високо-високо до церкви св. Миколая, колишньої замкової каплиці, до якої ми, українці — греко-католики колись ходили перед і під час другої світової війни. Не змінилася, тільки сильно постаріла! Тут відправляє староcлав'янською (чи російською?) мовою православний священик. Люди виходять з церкви. Питаюся: Ви росіяни, чи греки? Ні, ми православні. Греко-католики там, в місті...

Пару кроків вгору, і я вже коло замку. Відновлений, відбудований, а старий, давно-давно мені більше подобався... За рікою — передмістя Братіслави, Петржалка. Там словацька народна школа ім. Тараса Шевченка, і пам'ятник поетові. Наш хор співав пісні на слова Шевченка при відкритті. Ця радісна подія сталася, як ЮНЕСКО проголосило рік Шевченка...

З гори вид чудовий на Дунай і околиці. Хочеться стояти, глибоко дихати і любуватися красою... До побачення, Братіславо! До наступної зустрічі!

Оксана Соколик

„ЩАСТИ ВАМ, БОЖЕ!"

(Лист до Верховної Ради України на руки її голови Леоніда Кравчука)

До Верховної Ради України!

Спокій Божий нехай перебуває між вами!

Всеукраїнське Євангельсько-Баптистське Братство — Українська Баптистська Церква репрезентує українських баптистів, розпорошених по всіх континентах світу, в роки терору в Україні репрезентувало сантименти баптистів України й українського народу перед різними чинниками у вільному світі, під час свого Пленарного Конгресу з невимовною радістю прийняло вістку проголошення суверенности України Верховною Радою України дня 16-го липня 1990 року, а тепер наші серця радіють ще більше з проголошення незалежности України Верховною Радою України 24-го серпня 1991 року. Ми змагалися й молилися за цей славний день протягом багатьох років і Великоласкавий Бог дав нашому українському народові дочекатися тієї довгожданної хвилини, хоч не без труднощів, але без пролиття крови, за що слава й подяка Йому.

Ми, українські баптисти, від серця вітаємо це епохальне в історії нашого народу рішення Верховної Ради **України й запевняємо Вас у нашій моральній і молитовній** підтримці з метою остаточного **здійснення** й законного оформлення тієї вимріяної ідеї — повної незалежности й суверенности української держави, на що настав найвищий час і для **українського** народу. Для українських баптистів незалежність свого народу є незвичайно цінна, бо після 66 років переслідування і винищування, тільки в своїй незалежній українській державі українські баптисти могли скликати свій Перший Всеукраїнський З'їзд Баптистів у **Києві, в днях від 1-го до 8-го жовтня 1918 року, й заснували** свій Всеукраїнський Союз Баптистів.

Свобода була і є в Божім пляні для кожного народу, в **тому й для українського: „І оголосите волю для всіх** мешканців його!" (Левит 25:10). Нашим гаслом є: „Вільна Церква у вільній Україні!" Нашим палким благанням до Бога, щоб Він обновив наш край і поставив наш народ на високий рівень духовного й морального життя, бо „праведність люд підіймає, а беззаконня — то сором народів" (Прип. 14:34). Нашою ревною молитвою є, щоб український народ **засів** у колі вільних народів світу, як рівний з рівними, й міг подати руку помочі тим, що ще несуть важке ярмо неволі.

Ми щиро вітаємо всіх учасників цього преславного Акту проголошення незалежности України й несемо наші гарячі молитви до престолу Божої ласки, щоб Всевишній Владика послав вам Своєї небесної мудрости й допоміг вам у здійсненні всіх ваших **зусиль** для піднесення високого стандарту духовного, культурного й економічного життя українського народу в своїй незалежній і суверенній державі.

В усьому щасти вам, Боже!

З палким християнським привітом і найкращими побажаннями, за Президію Української Баптистської Церкви, —

Пастор Володимир Домашовець — голова **Всеукраїнського Євангельсько-Баптистського Братства**

Посвячення пам'ятника Г. Китастому

Посвячення пам'ятника на могилі Григорія Китастого відбудеться в неділю, 6-го жовтня 1991 року, о год. 12-ій дня в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Григорій Китастий — бандурист, композитор і довголітній керівник Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка, народився 17-го січня 1907 року в місті Кобиляки на Полтавщині. У 1936 році закінчив Полтавський Музичний Технікум і розпочав навчання в Київському Музично-Драматичному Інституті ім. Миколи Лисенка.

Св. п. Г. Китастий.

В державній Капелі Бандуристів в Києві був концертмайстром та заступником мистецького керівника капелі. Під час Другої світової війни його забрали до армії і в скорому часі попав у німецький полон, з якого втік. Вернувшись до Києва, з залишків бандуристів, зорганізував Капелю Бандуристів ім. Т. Шевченка, яка й до цього часу прославляє українську музику, слово й пісню. З капелею об'їхав багато міст України, Західньої Европи, ЗСА, Канади та Австралії. Він зробив сотні обробок українських народних пісень для бандури та фортепіяно. Працюючи з капелею, Г. Китастий рівночасно творив нові композиції, які й розучав з капелею. Він скомпонував музику на слова таких авторів: Тараса Шевченка — „Гомін України", „Грай Кобзарю", „Пісня про Запорізьку Січ" та „Вітре буйний"; **Івана Багряного** — „Вперед сини народу" (гимн ОДУМ-у), „Ми об'єхали землю навколо" (марш ОДУМ-у), „**Вставай народе**", „**Марш України**", „Пісня про Тютюнника", „Марш поляглих" та „Вперед соколи"; **Олександра Олеся** — „Нас ждуть"; **Михайла Ситника** — „Лебеді"; **Яра Славутича** — „Карпатські Січовики", „Наші будні — розгорнена книга" (марш юного ОДУМ-у), та „Дума про Кемптен"; **Андрія Малишка** — „Прощання" та „Вітер віє по траві"; **Юрія Буряківця** — „Задніпрянка" та „Оксана"; **Катерини Перелісної** — „Йдуть дівчатка і хлоп'ята" (марш) та „Молитва"; **Костянтина Даниленка-Данилевського** — „Дума про Петлюру"; **Ніни Калюжної** — „Нагадай бандуро"; **С. Кандиби** — „Сто років"; **Олекси Гай-Головка** — „Пісня про Америку"; **Ольги Лубської** — „Ти слухаєш Дніпре"; **Ганни Черінь** — „Любисток"; **Бориса Олександріва** — „Колискова"; **Івана Овечка** — „Не плач, Україно"; **Анатолія Юриняка** — „Богданова слава"; **Данила Завертайла** — „Весняні мрії"; **Олександра Підсухи** — „Як давно" та „Не шкодую за літами"; **П. Карпенка-Криниці** — „Конотопська битва".

До музичних творів Г. Китастого належать: „Гомін степів", „Львівські фрагменти", „Сюїта", „Горлиця", „Музичний момент", „Трубаївське повстання", „Дума про Сагайдачного" та інші. З релігійних речей він опрацював „Святу Літургію".

Г. Китастий був популяризатором українського інструмента — бандури між молоддю. Останні 20 років свого життя, кожного літа, їздив на літні табори бандуристів (в більшості на одумівські, що й далі відбуваються на оселі ОДУМ „Україна" коло Лондону в Канаді), щоб передати своє знання молоді.

У 70-річчя Г. Китастого середовище УРДП (УДРП), якого він був членом, і близьким другом І. Багряного, вшанувало виданням „Збірки на пошану Г. Китастого", що містить розвідки, статті, рецензії, спогади, присвяти, біографію, фотографії та вибрані його твори, впорядковані і зредаговані Яковом Гурським. Вийшов цей збірник 1980 року коштом Фундації ім. І. Багряного.

Помер Г. Китастий 6-го квітня 1984 року.

Старанням Громадського Комітету зібрано гроші на побудову пам'ятника, який поставила українська фірма Галлендер Сайпрес Корп. з Ню Йорку. Проєкт пам'ятника зробив мистець Іван Яців з Канади. Багато осіб та організацій з ЗСА, Канади та інших країн склали свої пожертви на побудову пам'ятника особі, що присвятила все своє життя для популяризації української культури, української пісні і музики. На посвячення пам'ятника комітет запрошує всю українську громаду сходу ЗСА.

Око

Per aspera ad astra

Матуральна кляса, перший ряд (зліва): Марко Яримович, Іванка Шкільник, Христина Олеарчик, Марко Менов; другий ряд: Максим Шкільник, Юрій Леськів, Роман Кіндрачук, Михайло Сарахман.

Нещодавно українська філядельфійська громада мала зустріч з одним видатним гостем з України. Як звичайно буває, по його доповіді розгорнулася жива дискусія та посипалася низка запитань. Зокрема присутні хотіли знати, в який спосіб діяспора може допомогти Україні?

На здивування всіх доповідач сказав: „Шириненням правди про Україну, по змозі, в англійській мові, та вихованням своїх дітей у національній свідомості та любові до України".

Цю чудову відповідь, а головно її другу частину, можна з успіхом пов'язати з діяльністю шкіл українознавства, якими густо проcнoвані більші скупчення українських поселень в діяспорі. До цих поселень можна зачислити місто Філядельфію, українська громада якої гордиться своїми трьома школами українознавства. Ми хотіли б спинитися трохи довше над двома з цих шкіл: „Українській Рідній Школі" та „Нашій Рідній Школі", які були приміщені пліч о пліч у новим українським Освітньо-Культурнім Центрі (УОКЦ). З уваги на те, що обидві школи мали однакову мету та завдання їх існування, деякі люди вважали непотрібним дублювання, а навіть — курйозом. У тому слід подякувати багаторічному президентові, який з одержимим завзяттям вирішив обидві школи об'єднати. При невеликих компромісах це стало дійсністю в 1990 році.

Продуктом цієї єб'єднаної школи, з новою назвою „Нашої Української Рідної Школи", була цьогорічна ґрадуація її перших матуральних випускників, що пройшла урочисто й гідно в авдиторії УОКЦ, 1-го червня ц.р., в присутності учнів від сьомої до одинадцятої кляс, родичів ґрадуантів та запрошених гостей.

Церемонію ґрадуації відкрила харизматична мгр Марта Яримович, голова батьківського комітету ґрадуаційної кляси, короткою, але глибокою змістом промовою до ґрадуантів, а Іван Качурак, учитель та опікун 12-ої кляси, провів процесію ґрадуантів та представив кожного з них присутнім. О. декан Я. Мельник, катехит школи, провів молитву, по якій проф. д-р Альберт Кіпа, голова шкільної Ради, привітав тепло всіх присутніх.

Запрошений гість-промовець д-р Леонід Рудницький директор Східньо-Европейських Наук в Ла Салл університеті та голова НТШ в ЗСА, виголосив глибоку змістом промову, просвоєну блискучими думками про вагомість матури та важливість задержання національної свідомости на всіх етапах життя ґрадуантів.

Згідно з усталеними звичаями, Олекса Горбачевський, президент 11-ої кляси побажав своїм старшим товаришам-ґрадуантам багато успіхів в дальшій науці, а Михайло Сарахман за їх труд у переданні їм шкільного знання та зацікавлення любови до України, а родичам за їх терпеливість, допомогу в науці та за теплі слова поради та заохоти. На кінець д-р Олександер Лужницький, усіма шанований і люблений директор школи, роздав матурантам їх матуральні дипломи-ґрамоти. Після ґрадуаційної церемонії відбулося прийняття для матурантів, їх родин та гостей.

Добре продумана ґрадуаційна програма та невимушена атмосфера зробила помітне враження на присутніх. З перспективи одного року об'єднання шкіл, слід ствердити, що це об'єднання оплатилося сторицею — у вигляді збільшення кількости учнів, піднесення якости учительського збору та підвищення професійного рівня керівництва школи та його адміністрації. Слід побажати тільки школі дальшого злету та дальших успіхів.

Н.Н.

Замість квітів на свіжу могилу дорогого брата

бл. п. Степана Гарасимовича

складаю:

100 дол. — на Український Музей в Ню Йорку
100 дол. — на Бібліотеку при Осередку св. Андрія
100 дол. — на Будівельний Фонд Осередку св. Андрія в Норт Порті, Фльорида

Михайло ГАРАСИМІВ

У глибокому смутку повідомляємо, що 28-го серпня 1991 р. в шпиталі в місті Веніс на Фльориді помер

БРАТ І ВУЙКО

СВ. П.

ІВАН ЛОТОЦЬКИЙ

нар. 24-го грудня 1910 року на Україні.

ПОХОРОН відбувся 30-го серпня 1991 р. з української католицької церкви Входу в Храм Пресвятої Богородиці в Норт Порті, Фльорида, на цвинтар Меморіял Ґарденс, Веніс, Фльорида.

РОДИНА в Україні, Англії й Австралії

В Менор коледжі йтиме курс вишивання

Дженкінтовн, Па. Починаючи 12-го жовтня, у відділі постійної освіти Менор Джуніор коледжу Дженкінтавні, Па., відбуватиметься майстерня українського народного мистецтва. „Українська вишивка": учасники будуть вчитися техніки вишивання Полтавської області України. Ця майстерня є для початківців і заавансованих. Лекції будуть в суботи 12-го, 19-го, 26-го жовтня і 2-го листопада від 10-ої год. вранці до год. 1-ої по полудні. Оплата 35 дол., плюс 10 дол. кошти матеріялу. Гроші слід заплатити в перший день лекцій. Кінець реєстрації — тиждень перед початком лекцій. Навчання проводитиме Віра Наконечна, майстер Студійного Осередку Української Культури.

За інформаціями слід телефонувати на число: (215) 884-2218.

У ВАШІНҐТОНІ НА КОРОТКІЙ візиті перебував прем'єр Польщі Ян Кшиштоф Бєлецький, 40-літній колишній підприємець, якого на цю посаду тому дев'ять місяців призначив президент Польщі Лех Валенса. Його приїзд та розмови з американськими конгресменами, міжнародними банкірами та зустріч з президентом Джорджем Бушем є свого роду прелюдією до виборів, що мають відбутися в Польщі 27-го жовтня. А зустрівшись з кореспондентами, Я. Бєлецький сказав, що його програма ощадности таки виказується успішною коли йдеться про перехід на ринкову систему. Крім того на запити кореспондентів заявив, що дворічний покомуністичний експеримент в Польщі не конче мусить бути прикладом для республік Советського Союзу за вимком руху „Солідарности", який вказує про „можливість мирного переходу до незалежности".

РЕСПУБЛІКИ ПРИБАЛТИКИ вже в найближчі дні одержать статус членів ООН і 17-го вересня, коли відкриється сесія Генеральної асамблеї ООН, їх представники займуть свої законні місця в залі засідань.

УРЯД ФІДЕЛЯ КАСТРО змушений ввести карточки на всі види тютюнових виробів — від сигарет до славетних кубинських сигар, цим ще раз засвідчуючи неспроможність справитися з економічними проблемами країни.

В СЕРЕДУ, 11-ГО ВЕРЕСНЯ, в Парижі розпочнеться нарада Европейського демократичного союзу, на якій має виступити президент РСФСР Борис Єльцин. Посадник Парижу Жак Шірак попросив його розповісти про своє бачення майбутнього Росії і Советського Союзу.

ПОВІДОМЛЕННЯ Адміністрації „Свободи"

ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІ ОРГАНІЗАЦІЇ І ПООДИНОКІ ОСОБИ, ЩО АДМІНІСТРАЦІЯ НЕ БУДЕ ПОМІЩУВАТИ ЖАДНИХ ОГОЛОШЕНЬ

якщо попередні рахунки НЕ БУДУТЬ ВИРІВНЯНІ

Окремих листів у тій справі не будеться відписувати.

ВСІ РАХУНКИ МУСЯТЬ БУТИ ЗАПЛАЧЕНІ ДО 15 ДНІВ ВІД ДНЯ ПОЯВИ.

ІНВЕСТУЙТЕ В УКРАЇНУ, ЗБІЛЬШІТЬ ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ-УНС

В пошукуванні історичної правди

(Дора Рак). На запрошення губернатора Джеймса Флорйо відбулася в Трентоні, столиці стейту Ню Джерзі, церемонія відновлення губернаторської комісії для справ підручників історії країн Східньої Европи. Біля 100 осіб, що репрезентували різні етнічні групи стейту, зійшлись у п'ятницю 23-го серпня, в історичному стейтовому будинку, щоб відзначити цей важливий акт.

Ця комісія має за собою вже довшу історію, яка почалась ще за урядування губернатора Брендана Бирна. Саме він перший покликав етнічну губернаторську раду екзекутивним декретом ч. 65 11-го квітня 1978 року, при якій створено окремий комітет для перегляду тих шкільних підручників, вживаних у публічних школах стейту, в яких історія народів Східньої Европи була неправильно представлена. Це й стало темою конференцій і семінарів з ініціятиви стейтового департаменту освіти при співпорядкуванні порадзі етнічних громад і при участі етнічних істориків.

Опісля губернатор Томас Кейн видав екзекутивний декрет ч. 69 10-го квітня 1984 року, яким покликав 20-членну „губернаторську комісію для справ історії Східньої Европи і поневолених народів" з метою перевести студії програми навчання історії народів Східньої Европи в публічних школах стейту, (зміна статусу із „комітету" на „комісію" запевняє приділ із стейтового бюджету). Предметом перевірки мали курси історії, підручники і інші матеріяли, уживані в стейтових публічних школах, щоб запевнити правдивість і точність інформацій.

Праця комісії йшла повільно, бо матеріял до перегляду був обширний, а й може із-за браку кваліфікованих осіб у комісії. Між іншим, не було в ній українського історика, дарма, що саме українська історія є з правила перекручена, бо базована на російських джерелах. Комісію продовжено до 31-го липня 1986 року декретом ч. 122, а вдруге — 31-го грудня 1987 року, все ще декретом губернатора Кейна ч. 156. Вкінці комісія закінчила працю в липні 1989 року звітом із відповідними рекомендаціями для уряду і департаменту освіти.

Наслідком змін в уряді справа відложилася і щойно тепер під впливом сучасних політично-суспільних змін на Сході Европи зайшла потреба відновити існування комісії, щоб усучаснити рекомендації — мабуть нині зовсім неактуальні, — а й змінити методу праці, слідкуючи за тим, як американські видавництва історичних підручників будуть міняти шкілярам тексти. Чи можливо вплинути тепер на видавців, щоб передавали шкілярам прав диву історію сучасних днів, яка щойно народжується — оце завдання складне по своїй суті і ледве чи під силу т. зв. громадській комісії.

Все ж існування комісії продовжено губернаторським декретом ч. 41 з 23-го серпня 1991 року до 22-го серпня, 1993 року. В склад комісії входять з уряду комішенер освіти або його заступник і директор Бюра етнічних справ при департаменті стейту та 18 публічних членів, яких губернатор відзначить. Це мають бути представники різних етнічних груп Східньої Европи і з-поміж національностей, які є в складі Советського Союзу, а також історики і педагоги, що відзначилися знанням історії і культури Східньої Европи. Губернатор назначить голову комісії і заступника, а всі публічні члени комісії служать до вподоби губернатора.

Праця комісії наразі буде обмежена, поки устабілізуються події на Сході Европи настільки, щоб їх включити у тривалу нову історію XX століття. Але можна бути вдячним губернаторові Флорйо за його прихильність до етнічних груп стейту, в тім півтора мільйона східньоевропейців, та за його увагу до змагань українського народу до незалежности.

Вертаючись до церемонії підписання декрету, губернатор Флорйо з'ясував причини потреби відновлення комісії для навчання історії східньоевропейської в публічних школах стейту згідно з принципом історичної правди, дарма що бувають історики, які перекручують історію свідомо або через незнання. Зустрічу проводив Данило Марчишин, голова уступаючої комісії. Він доповнив слово вступне губернатора коротким переглядом праці комісії за минулі роки, а представники департаменту освіти і повіту Ессекс привітали зібраних і відновку комісії. В імені української громади промовив о. Михайло Вівчар, парох церкви св. Івана Хрестителя в Ньюарку. Нав'язуючи до своєї недавньої поїздки в Україну, він сказав, що був свідком історичних подій політичного і релігійного відродження замість давнього поневолення і переслідування. Він же сам був свідком арештування Епископа Николая Чарнецького у 1945 році советською владою. Доціняючи вагу правильних підручників історії в американських школах — при цій парафії існує від десяток літ щоденна початкова школа, — о. Вівчар зложив подяку губернаторові за відновлення дії комісії.

Між присутніми в ротунді нюджерзького капітолю була група українців: Йосип Лисогір, Михайло Матіяш і Роман Пиндус (стейтова Організація Українських Демократів), Божена Ольшанівська і Володимир Боднар (АОЛПУ), Надя Матківська (Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля), Ярослав Івахів і В. Палюх (Стейтова Рада УККА), також Іван Хамуляк, ред Дора Рак. У короткій зустрічі з губернатором українські демократи прохали його брати до уваги українського кандидата, коли буде номінувати нових суддів у стейті.

На закінчення цього історичного дня губернатор передав признання комісії за дотеперішню працю, а учасникам подяку за числену їх присутність. Це вимково одвертий і прихильний для національних громад губернатор, з яким українська громада має добрі зв'язки, важні тепер, коли є можливість почати торговельно-промислові інвестиції стейту в Україні в ділянці хемічно-фармацевтичній. Для української громади — це вдоволення, що чимось може причинитися до відбудови України.

Світло...

(Закінчення зі стор. 2)

ліквідацію наробленних ним шкод.

Али ж основа, ґрунт майбутніх злочинів проти народу може лишитися непорушеним. Порушеними не до кінця. Гидра сталінізму здатна реґенеруватися. Якщо не вдарити її по голові, вона відродиться з новими ще хижішими лапами. А голова тепер відома.

Контрреволюційна змова формувалася в стінах ЦК КПСС. Про це недавно попереджали генерального секретаря. Він повівся так, щоб стало ймовірним твердження, що загибель президента декларував сам генеральний секретар.

Нічого неймовірного в цьому нема: Комуністична партія зважилася піти на самовбивство. Вона досягла вершинного успіху. Президент Російської республіки Борис Єльцин волею свого народу проголосив Компартію учасницею заколоту і заборонив будьяку діяльність її на території республіки. Всі партійні установи в Москві, — від будинку ЦК на Старій площі і до всіх районних комітетів, наказав опечатати і все партійне майно передати органам народної влади. Неймовірна річ, — заборонив випуск газети ЦК „Правди" за її підтримку злочинній змові!

Черга за Україною! Прибалтійські республіки, проголосивши самостійність, тобто вихід з тюремного Союзу, негайно оголосили заборону партії. За останніми відомостями, — взяли під арешт лотиського секретаря ЦК партії — прислужниці Москви.

Український парламент заборонив партійну діяльність в армії, КҐБ та всіх державних установах. Компартія України, виконуючи розпорядження Горбачова, який зрікся генерального секретарства, зобов'язана саморозпуститися так само швидко, як це мусить зробити російська компартія. Інакше Верховна Рада, утверджуючи самостійність України, оголосить її поза законом, як посібницю злочинної змови реакціонерів. Приклад до цього подав парламент Росії.

Після закриття „Правди" черга на „Правду України" та інші партійні газети, які всі роки перебудови шкодили їй.

Події розгортаються з неймовірною швидкістю. Справедливо назвати це справжньою революцією. Хотів цього чи може й не уявляв собі Горбачов, проголошуючи перебудову, але вона стала такою. Правда, лише через сім років. Як дійсна революція, вона змітає все старе, що віджило і заважає новому, і утверджує новий, світлий лад.

Кінчилася жорстока ера комунізму. Починається нова епоха вільного розвитку народів. Рівна серед рівних народжується самостійна Україна!

ТІЛЬКИ ТРИ ТИЖНІ після невдалого путчу до Гарвардської школи уряду ім. Кеннеді прихало 28 старшин советських збройних сил на двотижневий курс будування демократії. Їхній провідник генерал-поручник Аннаній Поліцин, сказав кореспондентам, що „збройні сили СССР разом з цілою країною переходять перебудову" в плянах якої є значне зменшення збройних сил у наступних кількох роках, а в майбутньому цілковитий перехід на добровільну армію, як це сталося в Америці тому 18 років.

З УВАГИ НА ТЕ, що номінований президентом Джорджем Бушем кандидат на суддю Верховного Суду ЗСА Кларенс Томас виявився дуже контроверсійною постаттю, газета „Ню Йорк Таймс" і телевізійна мережа Сі-Бі-Ес перевели опит серед громадян, щоби мати кращий образ. Згідно з вислідами опиту, суддя К. Томас втішається однаковою підтримкою та опозицією, як серед білих, так і серед негрів, але дві третини з опитуваних американців не мають жодної думки про те, чи його кандидатура повинна бути схвалена. Серед загального громадянства 24 відсотки заявились за його кандидатурою, а тільки 11 відсотків проти.

МІНІСТЕРСТВО ЗАКОРДОННИХ справ Японії повідомило, що президент Росії Борис Єльцин надіслав прем'єр-міністрові Тошіку Кайфу листа, пропонуючи розв'язати суперечку про Курильські острови протягом двох років, якщо японська сторона надасть Росії значну економічну допомогу. Телекомпанія „Нікон" уточнила, що йдеться про будівництво декількох підприємств у Сибірі, на кожнім з яких працюватиме не менше 5,000 робітників. Лист Б. Єльцина передав виконуючий обов'язки голови Верховної Ради РСФСР Руслан Гасбулатов, який перебуває в Японії з офіційною візитою. Через нього Кайфу підтвердив запрошення Єльцинові відвідати Японію.

Осінній Тенісовий Турнір

У суботу і неділю 28-го і 29-го вересня, відбудеться на Тризубівці в Горшамі, Па., осінній тенісовий турнір. Турніром буде проводити тенісова ланка УСЦАК, а спонзором буде Тенісовий Клюб при УСО „Тризуб".

Змагання проходитимуть тільки в сінглях в кожній групі, до якої зголоситься принаймнше чотири учасники. Турнір буде відбуватися елімінаційною системою, але кожний учасник буде грати принаймнше двоє змагань.

Зголошуватися можна до Юрія Савчака на число (215) 745-9637 (хата), або (215) 227-9426 (праця). Зголошення до турніру приймається тільки до середи, 25-го вересня.

НЕ В УЖГОРОДІ, А В ХУСТІ

У редакційній статті п.з. „Україна проголосила незалежність" („Свобода" з 28-го серпня 1991 року, ч. 164) треба читати: „Соборність цього акту була заманіфестована історичними актами 1-го листопада 1918 року у Львові та 15-го березня 1939 року в Хусті". — Ред.

ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У статті Романа С. Голіята, „Р. Ніксон про минуле і майбутнє ЗСА", („Свобода" з 7-го вересня 1991 року) у колонці на 4-ій сторінці згори має бути: „На 69 мільйонів голосуючих, Джан Кеннеді виграв виборі 119,000 голосів".

● ВІДІЙШЛИ ВІД НАС ●

ТЕКЛЯ ПУЗИК, член УНС Відд. 349-го Т-ва ім. Тараса Шевченка в Менвіл, Н.Дж. померла 2-го серпня 1991 року на 66-му році життя. Народжений 15-го травня 1925 року в селі Галичани біля Львова, Україна. Членом УНС стала 1950 року. Залишила у смутку в Україні сестру Еву з мужем Василем, племінників родини Кулинич, в Америці племінників — Парасевію Пряткy з мужем Стефаном, Анастазію Шпинду з мужем Петром, Марію та Парасевію Пузик. Похорон відбувся 6-го серпня 1991 року на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н.Дж. Вічна Їй Пам'ять!

М. Захарко, секр.

МАРІЯ ЛУЧКА РОМАНЕЦЬ член УНС Відд. 339-го ім. св. Василія Великого у Філядельфії, Па. помер 2-го серпня 1991 року на 67-му році життя. Нар. 19-го серпня 1923 року в селі Замочок. Жовква, Україна. Членом УНС стала 1959 року. Залишила у смутку мужа Михайла, сина Юрія з дружиною Наталкою і дітьми, сина Романа з дружиною Патрицією і дітьми, дочку Лесю Леськів з мужем Михайлом і дітьми та сина Зеновія. Похорон відбувся 7-го серпня 1991 року на цвинтарі Пречистої Діви Марії на Факс Чейсі у Філядельфії, Па. Вічна Їй Пам'ять!

Управа

● РОЗШУКИ ●

Кучер Орест Юрійович зі Львова пошукує родину стрийка КУЧЕРА МИКИТУ МИХАЙЛОВИЧА 1980-1984 р. нар. с. Васильківці, Гусятинського району, Тернопільської обл., що еміґрував до Канади в 30-их роках. Мав двох братів Юрія і Василя та дві сестри. Хто знає щось про нього або його родина прошу писати: Kuczer Orest, 749 Sanford Ave., Newark, N.J. 07106; або Львів, Виговського 45/46

Привіт із табору "Під Чужим Небом"

УПН - Станиця: Едмонтон

05.08-15.08.91 на Голубиному Озері

гасло: "Зберігаймо Спадщину."